

Hermanis Paukšs

MĀSĪCAS
(viencēliens)

darbojas:

ELIZABETE TJUDORA
MARIJA STJUARTE

1.AINA

Marija. Betij...

Elizabete. Jā, Marij? Vai tu ko gribēji?

Marija. Vai tas nav šausmīgi, ko?

Elizabete. Kas tad?

Marija. Nāve...

Elizabete. Nāve?... Kāpēc gan lai nāve būtu šausmīga?

Marija. Kā?... Vai tad tu nebaidies no nāves?

Elizabete. Es?... Kas tur ko baidīties, mīļo māsīc?... Vai tad tu nezini, ka pēc nāves
cilvēks nonāk debesīs?

Marija. Ne jau viss cilvēks, Betij... Ne jau viss... Tikai viņa dvēsele!... Miesa satrūd...
Un tas ir nepatīkami...

Elizabete. Bet dvēsele taču ir svarīgākā cilvēka sastāvdaļa?

Marija. Vienalga... žēl tomēr... miesas... Un var taču arī gadīties, ka dvēsele pēc nāves
nemaz nenokļūst debesīs... Var gadīties, ka tā nokļūst... kur citur... Un tad ir
jācieš mūžīgās mokas...

Elizabete. Jā, Marij – mūžīgās mokas – tas, protams, nav patīkami...

Marija. Kā tu domā, Betij – vai nelaiķes karalienes dvēsele nokļūs debesīs?

Elizabete. Nē, Marij – esmu pilnīgi pārliecināta, ka tā jau atrodas ellē un velni ar lielu
patiku izbaksta to sarūsējušām dakšām.

Marija. Kāpēc sarūsējušām?

Elizabete. Lai būtu interesantāk.

Marija. Bet, Betij!... Karaliene taču bija tik dievbijīga!... Kā gan viņas dvēsele var
nokļūt ellē?!...

Elizabete. Nē, Marij – karaliene nebija dievbijīga – viņa vienkārši bija stulba.

Marija. Bet, Betij!!!...

Elizabete. Vai patiesību sacīt ir grēks?

Marija. Nē... patiesību sacīt nav grēks... Bet arī stulbums nav grēks!

Elizabete. Tev taisnība, Marij... Ja tā padomā, tad Svētajos rakstos patiešām nevienā
vietā nav minēts, ka stulbums varētu būt grēks... Drīzāk jau tur ir sastopami
pretēji mājiieni... Un, ja tā, tad pats par sevi saprotams, ka stulbums ir tikums...
Vēl jo vairāk tad, ja tas piemīt kronētai galvai... Skaidrs, ka mani iepriekšējie

pieņemumi ir nepareizi, un, protams, ka nelaiķes dvēsele šobrīd pa taisnāko ceļu traucas uz paradīzi!

Marija. Nu ja – protams, ka uz paradīzi!...

Elizabete. Mums atliek tikai novēlēt tai laimīgu ceļu.

Marija. Bet kā tu domā, Betij – kas tagad būs Anglijas karaliene?

Elizabete. Tur nav ko daudz domāt, Marij – tagad Anglijas karaliene būšu es.

Marija. Tu?!...

Elizabete. Nu ja – vai tad es neesmu nelaiķes māsa?

Marija. Jā, protams... it kā jau esi...

Elizabete. Ko nozīmē – it kā?

Marija. Tu labi zini, ka baznīca neatzīst tava tēva laulības ar tavu māti.

Elizabete. Kura baznīca?

Marija. Kristiešiem ir tikai viena baznīca, mīlo Betij!

Elizabete. Kristiešiem baznīcu ir vairāk nekā vajag, mīlo Marij. Dievs parūpējies, lai mums būtu ērti. Būdam kristietis, tu vari brīvi izvēlēties, kurai no baznīcām piesieties, un, ja neviena no esošajām tevi neapmierina, tad pat nodibināt jaunu baznīcu – kā to reiz ar Dieva svētību izdarīja arī mans tēvs karalis Henrijs Astotais.

Marija. Bet... bet...

Elizabete. Bet vaina ir pavisam kur citur... Vai ne?... Es saprotu – angļu baznīca atzīst mana tēva un mātes laulības par likumīgām un līdz ar to – arī manas tiesības uz troni – bet Romas baznīca – ne... Vai tā, mīlo Marij?... Vai tu jau domās biji pielāgojusi Anglijas karalienes kroni sev?

Marija. Un kas tad ir?

Elizabete. Ar Skotiju tev nepietiek?

Marija. Un kāpēc tad es pie reizes nevarētu būt arī Anglijas karaliene?

Elizabete. Nekļūsti taču smieklīga, mīlo Marij! Tu labi, ja Skotiju esi spējīga pārvaldīt un arī tikai tāpēc, ka tur vīrieši bruncīšos apkārt skraida!

Marija. Tas ir viņu nacionālais apģērbs!

Elizabete. Vai tad es to noliedzu?... Kā nacionālajam apģērbam tam nav nekādas vainas... Tāpēc iesaku tev pēc bērēm nekavējoties atgriezties pie saviem skotiem un velti nemurgot par troni, kuru iegūt tev nav ne mazāko cerību!

Marija. Nu... paskatīsimies...

Elizabete. Lai notiek, Marij – paskatīsimies.

2.AINA

Marija. Betij!... Es tevi apsveicu!...

Elizabete. Es, protams, tev pateicos, Marij – bet ar ko īsti tu mani apsveic?

Marija. Kā – ar ko?... Vai tad tu neesi kļuvusi par Anglijas karalieni?

Elizabete. Esmu...

Marija. Tad kāpēc brīnies?

Elizabete. Kā lai es nebrīnos, Marij – zinādama, ka Anglijas troni tu biji paredzējusi sev?

Marija. Jā... bet ko lai dara... ja liktenim tā ir labpaticies lemt... Nāksies vien man pagaidām samierināties ar Skotiju...

Elizabete. Pagaidām?

Marija. Jā... Var taču gadīties, ka es pēkšņi kļūstu arī par... teiksim... Francijas karalieni...

Elizabete. Nu... būdama Francijas karaļa sieva... tu taču faktiski arī esi Francijas karaliene...

Marija. Tas tomēr nav tas... Mani tur neviens neņem par pilnu... Toties kādas balles viņi rīko!

Elizabete. Tad kāpēc tu nepavadi patīkami laiku Parīzē, bet skraidī apkārt pa pasauli?

Marija. Nu, jā... Es tomēr esmu Skotijas karaliene... un mans pienākums ir dažreiz pabūt arī tur...

Elizabete. Tad tu tagad esi ceļā no Parīzes uz Edinburgu un nolēmi iegriezties Londonā, lai apsveiktu mani ar stāšanos jaunajā amatā?

Marija. Bet tevi jau droši vien tomēr ar vēl kaut ko var apsveikt...

Elizabete. Nu, nu – ar ko tad?

Marija. Kā – vai tad tu nesaņēmi Filipa bildinājumu?

Elizabete. Vai tu runā par Spānijas karali Filipu Otro, mīlo māsīc?

Marija. Nu, protams, ka par viņu! Tagad tu esi varenākā Eiropas valdnieka līgava!

Elizabete. Ja vienu no lielākajiem mūsdienu idiotiem var nosaukt par Eiropas varenāko valdnieku, tad tas gan neliecina par īpašu situācijas izpratni, mīlo Marij...

Marija. Kā?... Ko?...

Elizabete. Šis kretīns taču ar to vien nodarbojas, kā putina savu valsti!... Tā vietā, lai attīstītu ražošanu un tirdzniecību, viņš atļauj nekontrolēti ieplūst valstī Jaunajā Pasaulē salaupītajam zeltam... Investīcijas, protams, nav nekas slikts, bet tam, ko dara Filips, nav nekāda sakara ar investēšanu – tā ir visbarbariskākā Spānijas tautsaimniecības iznīcināšana!

Marija. Tad tu varbūt neprecēsies ar viņu?...

Elizabete. Protams, ka ne – es taču neesmu stulba!

Marija. Bet viņu taču atbalsta pāvests!

Elizabete. Un kas tad ir?

Marija. Ja tu apprecēsies ar Filipu, tad pāvests pievērs acis uz to, ka esi dzimusi ārlaulībā, un atzīs tevi par likumīgo Anglijas karalieni...

Elizabete. Bet kam man tas vajadzīgs?

Marija. Kā?... Pāvests taču ir baznīcas galva!

Elizabete. Katoļu baznīcas. Bet angļu baznīcas galva esmu es! Kāda man vajadzība pēc pāvesta atzīšanas?

Marija. Nē, Betij... tu taču reiz aiziesi postā ar savām ķecerīgajām runām...

Elizabete. Ka tik tu pati neaizej postā, mīlo māsīc...

Marija. Paskatīsimies!

Elizabete. Paskatīsimies. Lai gan es tavā vietā negribētu to redzēt.

3.AINA

Elizabete. Es patiesi priecājos, mīļo māsīc, ka atsaucies manam aicinājumam.

Marija. Vai tu mani aicināji, lai atgrieztu Anglijas troni tā likumīgajai īpašniecei?

Elizabete. Marij... vai tiešām tu uzskati sevi par Anglijas troņa likumīgo īpašnieci?

Marija. Protams. To man ir dāvājis pats Romas pāvests! Man un manam vīram Fransuā. Tāpēc likumīgāku Anglijas karaļu vienkārši nav un vispār nevar būt.

Elizabete. Vispirms tieciet galā ar savām valstīm – tu ar Skotiju, bet tavs Fransuā – ar Franciju!... Un tad tikai bāziet degunus citu darīšanās!... Vai varbūt tavi skoti ir samierinājušies ar franču galmu savā karalistē?... Vai franču karakuģi viņus vairs neuztrauc?... Vai grāfs Mirrejs un protestanti ir zaudējuši savu ietekmi?

Marija. Grāfam Mirrejam es likšu nocirst galvu!

Elizabete. Tad vispirms izdari to. Bet pagaidām Mirreja galva turas pie kakla labāk nekā tavējā!... Un kā jums tur pašā Francijā ar hugenotiem? Princis Kondē taču ir sveiks un vesels! Tāpat admirālis Koliņj!... Un kā jums tur ar pasākumiem Itālijā?... Un kā attiecības ar vāciešiem?

Marija. Tu neuztraucies – gan mēs tiksim ar to visu galā! Tava darīšana jau nu tā nav!

Elizabete. Bet Anglija – ir jūsu darīšana?

Marija. Protams. Jo mēs esam tās likumīgie valdnieki!

Elizabete. Interesanti gan – kopš kura laika pāvests ir pilnvarots iecelt Anglijas karaļus – un kurš tad viņam šīs pilnvaras būtu izsniedzis?

Marija. Dievs!

Elizabete. Mīļo Marij... tici, ka es cienu tavus reliģiskos uzskatus... un ļoti nožēloju, ka tie atšķiras no manējiem... Bet lai paliek teologu ziņā strīdi par katras baznīcas vienīgo pareizumu, jo es netaisos pat ķerties pie to izšķiršanas... Es tikai zinu, ka reālā politiskā vara Anglijā šobrīd atrodas manās rokās, tāpēc varu atļauties atzīt mūsu pašu baznīcas autoritāti ticības lietās... un pat nedomāju pakļauties svešu baznīckungu mantkārīgajām tieksmēm...

Marija. Tu to nožēlosi...

Elizabete. Pagaidām vēl nekas par to neliicina.

Marija. Kad liecinās, būs jau par vēlu!

Elizabete. Laiks rit manā labā, mīļo māsīc – Anglija ar katru dienu kļūst stiprāka...

Marija. Spānijas karalis ir pāvesta draugs!

Elizabete. Ar šo draudzību vien būs par maz... un es parūpēšos, lai citu draugu jums nebūtu...

Marija. Draudi?

Elizabete. Marij... mēs esam māsīcas... Tici, ka es tev vēlu labāko... Atver taču acis un paskaties pasaulē!... Vai tiešām tu neaptver, ka atjaunot pāvesta varu Anglijā ir neiespējami?... Maniem lordiem tas nav izdevīgi... Viņi to nepieļaus...

Marija. Starp taviem lordiem ir arī pāvesta piekritēji...

Elizabete. Tie daži muļķīši no ziemeļiem nav vērā ņemami – tu nekļūsi par karalieni pat tad, ja es no troņa atteikšos – turklāt – man ne prātā nenāk to darīt!

Marija. Ļoti muļķīgi.

Elizabete. Marij... muļķīgi būs tad... ja man nāksies tevi novākt arī no Skotijas troņa...

Marija. Ha! Kā tad tu to vari izdarīt?!

Elizabete. Mīļo māsīc... es tikai gribēju tev lūgt... atsakieties – tu un tavs Fransuā – no pretenzijām uz Anglijas troni... Man patiešām nav nekas pretī, ka jūs ņematies pa Skotiju – tā ir tumša un atpalikusi valstiņa... un droši vien, ka labāki valdnieki viņiem nemaz nav vajadzīgi... Bet, ja jūs turpināsīt Eiropas galmos māžoties kā Anglijas karaļpāris... tad man vienkārši nekas cits vairs neatliks... Es būšu spiesta kaut ko darīt...

Marija. No visa tā es sapratu tikai vienu – tu esi stulba un iedomīga zoss! Patiesi nožēloju, ka tērēju savu dārgo laiku, iegriezdamās arī šeit!

Elizabete. Dievs, pasargi mani no stulbiem tuviniekiem...

4.AINA

Marija. Betij!...

Elizabete. Marij!... Vai tu esi pie pilnas saprašanas?!...

Marija. Ak!... Tas ir šausmīgi!... Tas cūka Mirrejs!... Es knapi aizmuku...

Elizabete. Es tevi apsveicu ar laimīgo izglābšanos... bet nekādi nespēju saprast – kāpēc tu atmuki šurp?

Marija. Kā?... Vai tad tu neesi mana māsīca?...

Elizabete. Baidos, ka tu nereizē to es atcerējusies...

Marija. Betij!... Ko nozīmē tavi vārdi?!...

Elizabete. Apsēdies...

Marija. Paldies... Vai vari iedomāties... tie sasodītie skoti nometa mani no troņa...

Elizabete. Jā – to patiešām nav viegli iedomāties – kā tik gudru un tālredzīgu politiķi kā Marija Stjuarte ir iespējams nosviest no troņa...

Marija. Betij!... Ko lai es tagad daru?!...

Elizabete. Ej, iestāties klosterī!

Marija. Bet es negribu klosterī! Es gribu dabūt sev atpakaļ Skotiju! Jo man taču ir likumīgas tiesības būt par Skotijas karalieni! To taču tu nenoliegsi, Betij?...

Elizabete. Marij... vai es neteicu, ka tu pazaudēsi Skotiju, ja turpināsi pretendēt uz Anglijas troni?

Marija. Tagad par to nav runa! Ja tu palīdzēsi man sodīt tos neliešus skotus...

Elizabete. Nu jau par vēlu, Marij – es nevaru tā svaidīties – vienu dienu – novākt tevi no troņa, bet nākamajā – celt tajā atpakaļ... Par to vajadzēja domāt agrāk – tad, kad es tevi brīdināju – tu nevari man pārvest, ka es būtu rīkojusies negodīgi.

Marija. Bet, Betij!... Ko tu runā!... Tu mani novāci no troņa?!

Elizabete. Bet kurš tad?... Grāfs Mirrejs?... Viņam taču nav ne naudas, ne ieroču šādai vajadzībai!... Un kā gan viņš spētu tikt galā ar Francijas floti?

Marija. Tātad...

Elizabete. Nu, protams – to visu izdarīja angļu nauda, angļu ieroči un angļu flote! Baidos, ka Eiropā tu esi vienīgā, kas to nesaprot.

Marija. Nu, Betij... to es tev nepiedošu...

Elizabete. Bet es jau neprasu tev piedošanu. Es tikai brīnos, kā tu varēji to nesaprast un no vieniem slazdiem iesprukt citos! Tici, ka ar tik lielu stulbumu es nebiju rēķinājusies, tāpēc neesmu vēl izdomājusi, ko ar tevi tagad iesākt...

Marija. Tu esi neliete!

Elizabete. Varbūt. Bet es neesmu mulķe.

Marija. Viss! Es braucu uz Parīzi!

Elizabete. Jā... par Parīzi es esmu dzirdējusi... Skaista pilsēta... Diemžēl pašai nav laimējies tur pabūt... Bet – kā tu tur ceri nokļūt – to gan es nesaprotu!

Marija. Neraizējies – tavi kuģi man nav vajadzīgi! Iztikšu ar to, kurš mani atveda šurp no Skotijas!

Elizabete. Tas kuģis, mīlo Marij... tiks nosūtīts atpakaļ uz Skotiju... un saki paldies Dievam, ka bez tevis... Tu paliksi šeit kā mana gūstekne...

Marija. Tu... tu neuzdrošināsies... Pāvests...

Elizabete. Tā jau ir ārpolitika, mīlo Marij – turklāt – Anglijas ārpolitika – tāpēc mierīgi vari atbrīvot sevi no šīm rūpēm un turpmāko dzīvi – vienkārši atpūsties... Tiesa, es tev negarantēju tik greznas balles kā Parīzē... bet arī angļi prot priecāties – pati zini – tāpēc, ja būsi prātīga, turpmāk dzīve tev sniegs daudz vairāk laimes nekā līdz šim!

Marija. O... ja Fransuā būtu vēl dzīvs...

Elizabete. Lai viņam vieglas smiltis!

Marija. Bet ir vēl Roma!... Un Filips!...

Elizabete. Pagaidām.

Marija. Tu nožēlosi!

Elizabete. Ak, Marij... ja man būtu laiks... es to vien darītu, kā lūgtu Dievu... lai dod tev mazliet vairāk saprašanas...

5.AINA

Marija. Ko tev vajag?

Elizabete. Piesēdi, Marij.

Marija. Paldies! Es varu arī pastāvēt!

Elizabete. Manis pēc vari arī stāvēt... Es saprotu, ka pēc ilgstošas sēdēšanas pie rakstāmpulsts tavš dibens var būt stipri notirpis...

Marija. Es atsakos saprast tavas rupjības!

Elizabete. Tu esi pārāk aizrāvusies ar vēstuļu rakstīšanu, mīlo māsīc...

Marija. Jā?... Un kas tur slikts?... Man ir garlaicīgi – tāpēc arī rakstu vēstules!

Elizabete. Jā, jā... es saprotu... tev ir daudz draugu... un galvenokārt – Madridē un Romā...

Marija. Un kas tad ir?

Elizabete. Jā – tieši tur, kur dzīvo mani ienaidnieki – vai tas nav jocīgi?

Marija. Ko lai dara, ja mani draugi ir tavi ienaidnieki?... Bet tur tu pati esi vainīga... Gan pāvests, gan Filips varēja būt tavi draugi... Vēl vairāk – Filips varēja kļūt par tavu likumīgo vīru... Bet tu to negribēji...

Elizabete. Vai par to tu saraksties ar saviem draugiem?

Marija. Manas vēstules ir manis pašas darīšana.

Elizabete. Pēc to satura spriežot – tomēr – arī manējā...

Marija. Kā to saprast?

Elizabete. Tu zini tikpat labi kā es, kas tajās rakstīts.

Marija. Kā?!... Tu!... Tu!... Tu uzdrošies lasīt manas vēstules?!...

Elizabete. Tikai tās, kurās ir mani interesējošas ziņas.

Marija. Nu – lai! Tad tu zini pietiekoši labi, kas tev draud, ja nemainīsi savu attieksmi pret ticību un pret mani!

Elizabete. Jā... to es zinu... Bet vai tu zini, kas draud tev, ja turpināsi piedalīties Romas un Madrides sazvērestībās pret mani?

Marija. Tavi draudi mani neiebiedēs!

Elizabete. Ļoti žēl... Man patīk ar tevi reizēm papļāpāt... bet, ja tev nebūs galvas... tu nespēsi man atbildēt, Marij...

Marija. Dievs ir visvarens! Viņš to nepieļaus!

Elizabete. Jā, Marij – es arī ticu Dieva visvarenībai, tāpēc esmu pilnīgi pārliecināta, ka viņš pat neiedomāsies pievērst savu dižo uzmanību tādām sīkumam kā bijušās skotu karalienes stulbajai galvai... tāpēc iesaku tev pašai par to parūpēties, kamēr vēl nav par vēlu!

Marija. Tu esi visu pateikusi?

Elizabete. Pietiekoši.

Marija. Es varu iet?

Elizabete. Ej. Pastaigāties. Jo vēstules rakstīt tev neviens vairs neļaus. Bet, ja iedomāsies rakstīt dzeju – es tev piešķiršu rakstvedi – varēsi vienkārši diktēt!

6.AINA

Elizabete. Mīļo Marij... es saprotu, ka tu esi stulba... un es saprotu, ka pati neesi pie tā vainīga... Gan Tjudoru... gan Stjuartu dzimtās ir bijuši arī plānprātiņi... Kā runā Maskavijā – nav ģimenes bez sava kropla... Bet no šīm dzimtām ir nākuši arī diženi karaļi... un es no sirds nožēloju, ka tu tik maz esi pārmantojusi no viņiem... bet tik daudz – no Dieva apdalītajiem nabadziņiem... Nu, kāpēc tev vajadzēja piedalīties šo atentātu rīkošanā pret mani?... Vai tad es neesmu tava māsīca?

Marija. Jā, bet tu slikti pret mani izturies!

Elizabete. Un tas ir pietiekošs iemesls, lai mani nogalinātu?

Marija. Bet, ja tu pati labprātīgi neatsakies no troņa?!

Elizabete. Bet tu taču pati arī nemēdz labprātīgi atteikties no troņiem.

Marija. Visi mani troņi ir likumīgi!

Elizabete. Redzi, Marij... katram ir sava izpratne par likumību... Un patiesībā jau tādas īstas likumības nemaz nav... Ir tikai tas, ko sauc par reālo varu... Kam lielāka vara, tam arī pareizāki likumi... Vai tiešām tu tik vienkāršas lietas vēl neesi sapratusi?...

Marija. Es nemaz netaisos tās saprast!

Elizabete. Nu, ja... Un, ja likumība ir atkarīga no varas, tad vara, protams, ir atkarīga arī no saprašanas, bet saprašana, pirmkārt jau – no vēlēšanās saprast... Esmu centusies tevi pasargāt, cik vien spēdama, mīļo Marij, bet nu ir viss – parlaments pieprasa tavu tiesāšanu!... Un es neticu, ka Anglijā būtu iespējams atrast tādu tiesu, kura tevi attaisnotu!... Vai saproti, ko tas nozīmē?...

Marija. Un ko tas nozīmē?

Elizabete. Cirvi. Lai man būtu pamats nenodot tevi tiesai, tev publiski un rakstiski ir jānožēlo piedalīšanās sazvērestībā pret mani un uz visiem laikiem jāatsakās no pretenzijām uz Anglijas troni un no saviem sakariem ar Filipu un Romu.

Marija. Ne prātā nenāk!

Elizabete. Marij... bet nāve taču ir tik šausmīga... Vai tev nemaz nav no tās bail?

Marija. Par pāvestu un ticību es esmu gatava iet nāvē!

Elizabete. Bet tas taču ir mulķīgi!

Marija. Kāpēc?

Elizabete. Par ticību jau tik daudzi ir sadedzināti, noslīcināti un pakārti, ka tevi to pulkā pat nepamanīs!

Marija. Es netiecos pēc ievēribas!

Elizabete. Jā... tev taisnība... kā mocekli tevi varbūt nepamanīs... bet kā idioti – noteikti...

7.AINA

Marija. Nu?

Elizabete. Es nāku ar ziņām no parlamenta.

Marija. Kad es kļūšu par Anglijas karalieni, šīs aitas tiks atlaistas atpakaļ ganībās.

Elizabete. Šķiet, ka kļūt par Anglijas karalieni un atlaist aitas atpakaļ ganībās tu varēsi tikai pēc nāves, jo šīs aitas ir nobalsojušas par tavas galvas nociršanu.

Marija. Nu, ļoti asprātīgi!

Elizabete. Es gan tur nekā asprātīga nesaskatu, bet no sirds priecājos par tavu savdabīgo humora izjūtu.

Marija. Un ko tu esi nolēmusi darīt?

Elizabete. Vispirms – paskatīties, kā tev nocērt galvu.

Marija. Un pēc tam?

Elizabete. Pēc tam paskatīties, kā uz to reaģēs pāvests un Filips.

Marija. Bet tas taču jau iepriekš ir skaidrs! Pāvests izdos speciālu bullu, kurā aicinās visus katoļus apvienoties ticības karā pret Angliju... Filips Otrais savukārt savāks Lakorunjā milzīgu floti, kas sastāvēs galvenokārt no lieliem kuģiem, uz kuriem atradīsies apmēram divdesmit tūkstoši izlases karavīru un apmēram trīs tūkstoši lielgabalu... Šī flote, kas sauksies par Neuzvaramo Armādu, vispirms dosies uz Dinkerku, kur uzņems to spāniešu karaspēku, kas pašlaik atrodas Nīderlandē, un pēc tam izsēdinās desantu Temzas grīvā netālu no Londonas, kur viņu iebrukumu atbalstīs Anglijas katoļu sacelšanās...

Elizabete. Tu neņem vērā to, ka Anglijā karš pret Spāniju būs ieguvis nacionālās patstāvības cīņas raksturu. Lai dotu pretsparu desantam un aizsargātu

Londonu, tiks radīta sauszemes armija un flote, kurā būs apmēram divsimt kara un transporta kuģu! Lielākā daļa šīs flotes sastāvēs no privātiem tirgotāju un pirātu kuģiem, kurus atsūtīs dažādas Anglijas pilsētas...

Marija. Un kas tad būs?

Elizabete. Būs tas, ka, pretēji spāniešu flotei, angļu flote sastāvēs no viegliem un ātriem kuģiem un būs labāk apbruņota ar artilēriju! Atbilstoši tam tiks pieņemta taktika izvairīties no ģenerālkaujas uz jūras, bet aktīvi uzbrukt atsevišķiem kuģiem un vienībām Armādas flangos un aizmugurē... Neaizmirsti, ka angļu jūrnieki ir guvuši labu skolu bieži piedalīdamies pirātiskos uzbrukumos spāņu kuģiem! Turklāt mums palīdzēs arī Holandes flote! Tāpēc ne līdz kādai Dinkerai spāņi vispār nenokļūs! 1558.gada jūlijā Armāda gan izbrauks no Lakorunjas, bet mēs viņiem uzbruksim jau pie Plimutas! Atspiedīsim uz Ziemeļjūru, kur vētra pabeigs to, ko mūsu varonīgie jūrnieki būs iesākuši...

Marija. Nu – paskatīsimies...

Elizabete. Baidos, ka tev neradīsies iespēja uz to visu paskatīties. Jo tava stulbā galviņa jau šodien ieripos bendes grozā...

Marija. Un tu patiešām ļausi, lai man nocērt galvu?

Elizabete. Vai tad tu nezini, ka tās ir labākās zāles pret stulbumu? Un kāpēc gan lai es to neatļautu?

Marija. Vai tad es neesmu tava māsiņa?

Elizabete. Esi.

Marija. Vai tad tu negribi, lai es apkaunota un pazemota piedzīvoju tavu triumfu, kad Anglijas flote saka spāņu Neuzvaramo Armādu?

Elizabete. Gribētu.

Marija. Bet, ja man tagad nocirtīs galvu, tad taču tev šis prieks ies secen!

Elizabete. Neko nevar darīt, Marij... dzīve tā ir iekārtota, ka pilnīgi visus priekus izbaudīt mums nav lemts... Ar to ir jāsamierinās... Es neredzu drošāku iespēju, kā izprovocēt pāvesta dusmas un spāņu flotes iebrukumu, kā vien atļaujot, lai tev nocērt galvu...

Marija. Tātad jau šodien?...

Elizabete. Jau šodien...

Marija. Nu, tad – ardievu, Betij...

Elizabete. Ardievu, Marij...

Marija. Vai tu domāsi par mani?

Elizabete. Jā... bieži... Un tu par mani – tur – tālu – viņā saulē?...

Marija. Protams, Betij... Labi – es tagad eju mazgāt kaklu... lai gan – tu taču zini – kakla mazgāšana man jau kopš bērnības ir sagādājusi neizturamas mokas...

Elizabete. Manuprāt tu šīs mokas šoreiz vari mierīgi sev aiztaupīt – tik un tā drīz tavs kakls atkal būs netīrs...

Marija. Nē... es nevaru pieļaut, lai bende vēlāk visiem stāstītu, ka Marijai Stjuartei tik vēsturiskā brīdī ir bijis netīrs kakls...

Elizabete. Kā zini... Ja vēlies, vari ņemt manas ziepes!...

Marija. Paldies, Betij – man ir savējās... Es eju... Vairs nesatiksīsimies...

Elizabete. Šai saulē laikam vairs ne...

Marija. Kā – vai tad tu nenoskatīsies, kā man nocērt galvu?

Elizabete. Vai tu vēlies, lai noskatos?

Marija. Atnāc gan, Betij... Vismaz kāds tuvs cilvēks... Tādā brīdī tas nav mazsvarīgi...

Elizabete. Labi, Marij – es būšu.

Marija. Paldies, Betij. Atā!

8.AINA

Elizabete. Marij?...

Marija. Es vairs neesmu Marija... Es esmu Marijas Stjuartes projekcija tavā psihē...

Esmu tur ieprojicējusies, lai līdz pat tavai nāves stundiņai neļautu tev laimīgi baudīt tavas politiskās un saimnieciskās darbības augļus!... Lai mocītu tevi kā atgādinājums tavam neģēlīgajam briesmu darbam!

Elizabete. Bet man nebija citas izejas! Tu pati mani uz to izprovocēji!

Marija. Jā, Betij – es esmu panākusi savu un pat pēc nāves turpināšu tevi spīdzināt!

Bet tu, muļķīte, iekriti manis izliktajos slazdos! Kura tad te ir tā gudrā – tu vai es?

Elizabete. Jā... un līdz psihoanalīzes izgudrošanai vēl ir tik tālu...